

Att leda och handleda didaktiska processer 7,5 hp

Kurskod: 9KPA08

Period 2 VT2022

Vecka 14-23

<https://liu.se/studieinfo/kurs/9kpa08/vt-2022>

Kursansvarig och examinator:

Camilla Sandström Prytz

Innehåll

Förord	2
Lärandemål	2
Kontaktuppgifter	3
Kursens upplägg	4
Kursträff 1 5/4: Kommunikation och ledarskap	5
Kursuppgift 1: gruppkontrakt	5
Uppgifter inför KURSTRÄFF 2, 27/4 -28/4	5
Kursuppgift 2:Handledning	5
Kursuppgift 3: Kommunikation	6
Kursträff 2, 27/4-28/4: Handledning, observation, ledarskap samt ämnesdidaktiskt seminarium och simuleringsträning	7
Kursuppgift 4: Ämnesdidaktisk uppgift	7
Uppgifter inför kursträff 3 den 24/5	8
Kursuppgift 5: Ledarskap	8
Förberedelse inför examinationsuppgiften	9
filmanalys	9
Kursträff 3, 24/5: Analys av ledarskap och handledning i undervisningen..	9
Examination	10
Skriftlig examination.....	10
STN2 Examinationsuppgift.....	11
STN2 frågestund.....	12
Bedömningsgrunder för skriftlig examination	12
Omexamination	14
Kursutvärdering	14
Policy rörande fusk och plagiat	14
Vad händer vid fusk?	17
Bilaga 1: Flödesschema	18
Bilaga 2: Litteraturlista	21
Bilaga 3: Ämnesdidaktiker	24
Bilaga 4: Gruppkontrakt	25
Bilaga 5: Observationsprotokoll	27

Förord

Kursen *Att leda och handleda didaktiska processer* inom kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) till ämneslärare (7-9 och gymnasieskolan) vid Linköpings universitet, har fokus på ledarskap, handledning och kommunikation. Kursen ger en orientering kring kommunikation, lärares ledarskap och handledning som begrepp, fenomen, forskning- och verksamhetsområde samt vanligt förekommande utmaningar som lärare möter i dagens grundskola och gymnasieskola i relation till dessa fenomen.

I kursen behandlas lärares ledarskap i förhållande till elevernas kunskapsutveckling och lärande. Skilda perspektiv på ledarskap presenteras och diskuteras utifrån en skolkontext. Olika sätt att leda och handleda lärprocesser i undervisningssituationer studeras och diskuteras i förhållande till det egna ämnesområdet. Kursen behandlar också lärares hantering av frirummet, skolans ramfaktorer, lärare och elevers kommunikation och elevernas inflytande över centrala undervisningsfrågor.

Lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- beskriva, analysera och kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer.
- kritiskt granska det egna ledarskapet i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling med observation som metod.
- beskriva och kritiskt granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet.
- beskriva och identifiera kommunikationsmönster mellan lärare och elev.

Kontaktuppgifter

Kursansvarig/examinator: Camilla Sandström Prytz camilla.prytz@liu.se 013-28 17 31

Medverkande lärare i kursen: Anja Thorsten anja.thorsten@liu.se 013-28 13 64

Marcus Samuelsson marcus.samuelsson@liu.se 013-28 10 52

Kursadministratör: Maria Lorin maria.lorin@liu.se 013-28 20 79

Programansvarig: Ingrid Olsson, ingrid.olsson@liu.se 013-28 44 71

Kursmentor: Åsa Howchin Wallén asa.howchin-wallen@liu.se

Kursens upplägg

Kursen organiseras i ett antal föreläsningar och seminarier samt genom individuella litteraturstudier och grupparbete kring olika kursuppgifter. Föreläsningar introducerar områdena kommunikation, ledarskap, handledning och observationer. De kompletteras av seminarier som bearbetar både litteratur och kursuppgifter. En aktiv medverkan vid seminarier och bearbetningar av innehållet från föreläsningar och seminarier är en förutsättning för utveckling och lärande.

För att fördjupa diskussionerna på ett kvalitativt sätt utgår våra campusdagar från att du är väl förberedd genom att ha läst anvisad litteratur, bearbetat kursuppgifter och vara aktivt deltagande vid seminarietillfället.

En del av kurskommunikationen sker genom den nätbaserade lärplattformen Lisam samt Microsoft Teams. På så sätt får du möjlighet att medverka i kursen tillsammans med andra studerande och lärare. Via Lisam ges även fortlöpande information under kursen och det är därför viktigt att du regelbundet använder den plattformen. I Lisam finns även aktuella kursdokument såsom kursplan, studiehandledning m.m. Håll dig också uppdaterad i TimeEdit där vårt schema finns. Du når TimeEdit via Lisam eller genom följande länk: [TimeEdit Linköpings universitet - 9KPA08, Att leda och handleda didaktiska...](#) **OBS! Kursen går två gånger under VT – vår kurs börjar vecka 14.**

Kursen examineras i två delar, dels en ämnesdidaktisk uppgift och dels en skriftlig individuell hemtentamen i slutet av kursen. Se vidare under rubriken Examination.

Kursen genomförs under tre tillfällen varav en träff är digital och övriga två är fysiska träffar. Kursen innehåller också en digital frågestund. De digitala momenten sker i **Teams** som du bär via ditt kursrum på Lisam.

Till de två fysiska träffarna förväntas alla, individuellt eller i grupp genomföra olika kursuppgifter. Träffarna och uppgifterna beskrivs nedan. Se också flödesschema, bilaga 1.

Kursträff 1 5/4: Kommunikation och ledarskap

Vid detta digitala tillfälle introduceras kursen och dess kursuppgifter. Då får du ta del av en föreläsning om kommunikation och retorik följt av en frågestund om föreläsningens innehåll. Efter frågestunden ges också en föreläsning om lärares ledarskap följt av en frågestund om det innehållet. Du har också planerad tid för att skapa ett kontrakt för den grupp som du ska arbeta i under kursen.

Momentet bygger på: Colnerud & Samuelsson (2015); Emanuelsson & Sahlström (2008); Gunnarsson (2012); Jensen (2012); Wubbels (2011).

KURSUPPGIFT 1: GRUPPKONTRAKT

Detta är kursens första gruppuppgift. Den går ut på att du tillsammans med andra studerande skapar ett kontrakt, en överenskommelse för arbetet med de gemensamma gruppuppgifterna som ingår i kursen. Stöd för skapandet av gruppkontrakt finns i bilaga 4. Alla gruppers kontrakt läggs in på Lisam under samarbetsytan i mappen *kursuppgift 1* **senast den 12/4**.

Uppgifter inför KURSTRÄFF 2, 27/4 -28/4

Inför kursens andra tillfälle ska du göra två individuella kursuppgifter och en kursuppgift i grupp. Kursuppgifterna beskrivs nedan.

Momentet bygger på: Ehn (1981); Birnik (2011); Bjørndal (2018); Granström (2004); Lauvås & Handal (2015); Thorsten, Samuelsson & Samuelsson (2021).

KURSUPPGIFT 2: HANDEDNING

Detta är kursens första individuella kursuppgift. Den genomförs i två steg. Steg 1 innebär att du ska beskriva och reflektera över ett handledningstillfälle. Välj ut och beskriv en lyckad handledning, som du gjort eller som du varit med om själv. Ge förslag på varför du tror att den blev lyckad. Steg 2 innebär att du ska läsa och kommentera texterna av de andra studenterna i din grupp. Kommentarer riktas mot förslagen till varför handledningen blev lyckad. Du kopplar din beskrivning till relevant kurslitteratur.

Steg 1: Individuella texter på ca 1 A4 sida, ungefär 500 ord, läggs in på Lisam under samarbetsytan i mappen, *kursuppgift 2 - text*, senast den **20/4**. Steg 2: Kommentarer läggs in på Lisam under samarbetsytan i mappen, *kursuppgift 2 - kommentar*, senast den **25/4**.

KURSUPPGIFT 3: KOMMUNIKATION

Detta är kursens andra gruppuppgift. Du ska tillsammans med din grupp planera ett undervisningsmoment. Syftet med uppgiften är att ni alla ska träna er på att planera, organisera och genomföra en undervisningsekvens med fokus på *viktiga samhällsfunktioner*. Ni ska också öva er på att åstadkomma ett *högt deltagarformat*. Begreppet *högt deltagarformat* introduceras under kursens inledande föreläsningar och knyter an till ledarskap och kommunikation. Tänk er följande scenario inför planeringen:

Ni är en av flera lärare som samverkar i ett ämnesövergripande temaarbete om *viktiga samhällsfunktioner*. Ni ska tillsammans med fem elever i åk 8 planera för en exkursion till polis, räddningstjänst eller sjukvård. Temaarbetet är en del av skolans arbete med att utveckla elevernas kunskaper och medborgarvärden, såsom det beskrivs i läroplanen, kapitel 1.

Medan två av er, var för sig eller tillsammans, leder samtalet om planeringen av exkursionen kommer resten av gruppen att iaktta genomförandet som observatörer. Det görs med utgångspunkt i er gemensamma planering och med fokus på begreppet *högt deltagarformat*. Efter genomförandet resonerar vi tillsammans om det som genomförts och sådant som kunde gjorts annorlunda.

Information om viktiga samhällsfunktioner, till stöd för er planering finner ni via länken: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civil-forsvar/samhallsviktig-verksamhet/vad-ar-samhallsviktig-verksamhet/>

Kursträff 2, 27/4-28/4: Handledning, observation, ledarskap samt ämnesdidaktiskt seminarium och simuleringsträning

Vid denna kursträff ges en föreläsning om handledning och en annan om observation. Båda föreläsningarna följs av frågestunder. Du får också en stund att träffas för att arbeta med gruppuppgiften planeringen av exkursionen om viktiga samhällsfunktioner inför simuleringsövningen. Utöver det genomförs också ett seminarium om handledning och ledarskap. Gruppindelning finns på Lisam. Träffen innehåller också ett ämnesdidaktiskt seminarium.

Momentet bygger på: Ehn (1981); Birnik (2011); Bjørndal (2018); Granström (2004); Lauvås & Handal (2015). Utöver det tillkommer ämnesdidaktisk litteratur.

KURSUPPGIFT 4: ÄMNESDIDAKTISK UPPGIFT

Detta är kursens andra individuella kursuppgift med fokus på ämnesdidaktik.

Ämnesdidaktiken organiseras som ett stråk genom hela lärarutbildningen. Det innebär att de flesta kurserna har ett ämnesdidaktiskt inslag i form av en kursuppgift och ett seminarium. Kursuppgifterna anknyter till kurserna på olika sätt och innehållet kan variera mellan olika ämnen. Du som har flera ämnen väljer själv i vilket av ämnena du önskar genomföra det ämnesdidaktiska inslaget i varje kurs. Information om den ämnesdidaktiska uppgiften samt vilka förberedelser som ska göras inför seminariet finns i ämnesmappar under kursdokument i Lisam. I schemat för kursen framgår när det ämnesdidaktiska seminariet äger rum. I bilaga 3 ser du vilka de ämnesdidaktiska lärarna är.

Om du får förhinder och inte kan delta i det seminariet förväntas du ändå genomföra kursuppgiften och en kompletterande uppgift som du får av din ämnesdidaktiker. Om du inte kan komma på seminariet anmäls det till din ämnesdidaktiker.

Om du av någon anledning inte genomför den ämnesdidaktiska uppgiften inom ramen för den tid kursen genomförs skall uppgiften skickas via mail till ämnesdidaktikern. Glöm ej att ange kurskod och år.

Det ämnesdidaktiska kursmålet i kursen 9KPA08 lyder:

beskriva, analysera och kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer.

MRE1: Seminarium med skriftligt underlag, ämnesdidaktik 1 hp, U-G

Uppgifter inför kursträff 3 den 24/5

Inför kursens tredje träff ska du dels genomföra en gruppuppgift och dels påbörja arbetet med din individuella examinationsuppgift.

KURSUPPGIFT 5: LEDARSKAP

Detta är kursens tredje gruppuppgift. Den innebär att du tillsammans med de andra i din grupp, utifrån ett tilldelat kapitel i Samuelsson (2017) (se Lisam), ska läsa och problematisera innehållet i ert kapitel. Därefter presenteras det ni kommit fram till under max 15 min/grupp.

Alla i gruppen måste aktivt medverka genom att synas och/eller höras vid presentationen. Gruppen förväntas också använda sig av det du och ni lärt er av föreläsningen om kommunikation och retorik. De färdiga presentationerna läggs in på Lisam under samarbetsytan i mappen, *kursuppgift 5*, **senast den 17/5**.

Inför seminariet den 24/5 ska du ha tagit del av samtliga grupperns presentationer. Du ska också ha med dig en problematiserande fråga till varje gruppresentation.

Seminariet kommer att genomföras i tvärgrupper där de förberedda problematiserande frågorna bearbetas. Vi reflekterar avslutningsvis tillsammans i helgrupp och lyfter några centrala perspektiv och lärdomar.

FÖRBEREDELSE INFÖR EXAMINATIONSUPPGIFTEN

Du ska spela in och analysera en sekvens av din lektion. Syftet med analysen är att du ska fortsätta utveckla kunskaper om handledning, kommunikation och observation som används i samband med ledarskap i undervisningssituationer. Uppgiften görs i tre delar. Del 1 innebär att du ska filma dig själv i en undervisningssituation. Därefter ska du som del 2 analysera ditt sätt att kommunicera, handleda och leda undervisning med fokus på sociala och didaktiska processer till stöd för elevernas utveckling och lärande. Du ska avslutningsvis som del 3 resonera om analysen på ett seminarium.

Före filminspelningen: Fundera över hur du kan *organisera och genomföra* en filminspelning av en del av en lektionen. Fokus ska riktas mot dig, ditt ledarskap, din kommunikation eller handledning. Överväg inspelningen utifrån forskningsetik och GDPR. Tips om hur filminspelning kan göras finns i en artikel ur Skolvärlden <https://www.skolvarlden.se/artiklar/lararen-borjade-filma-sina-lektioner-da-hojdes-studieron-och-resultaten>

Under filminspelning: Rikta kameran mot dig själv. Om möjligt se till att eleverna hörs så att du efteråt kan analysera interaktion och kommunikationsmönster.

Efter filminspelning: Spara din film på ett säkert sätt. I bilaga 5 finns ett observationsprotokoll som du kan använda för analysen av din undervisning.

FILMANALYS

Analysera en sekvens ur filmen utifrån ett **ledarskapsperspektiv**. Om du inte har möjlighet att spela in en film så finns alternativet att göra en klassrumsobservation av en annan lärare och analyserar en sekvens ur den. Protokollet i bilaga 5 är möjligt att använda för båda ändamålen. Du kan också skapa ditt eget observationsprotokoll. Detta är en förberedelse inför din examinationsuppgift.

Momentet bygger på: All kurslitteratur

Kursträff 3, 24/5: Analys av ledarskap och handledning i undervisningen

Vid denna kursträff redovisas kursuppgift 5. Ett seminarium om den förberedande filmanalysen inför den skriftliga examinationsuppgiften genomförs också.

Arbetet med kursuppgift 5 inleds gemensamt. Därefter delas ni upp i tvärgrupper. I tvärgrupperna får någon från varje grupp beskriva det kapitel och innehåll som de arbetat med. Efter arbetet i tvärgrupper återsamlas alla för en gemensam summering.

Seminarium filmanalys: Analyserna, en text på ungefär 500 ord, läggs senast den **17/5** in på Lisam under samarbetsytan i mappen, *filmanalys*. Seminariet fokuserar på generella aspekter i era skriftliga filmanalyser. Du kan välja att analysera din egen film, en annan lärare eller använda den lärarfilm som finns i mappen *Lärarylilm* på Lisam.

Examination

SKRIFTLIG EXAMINATION

Kursen examineras i sin helhet genom en individuell skriftlig hemtentamen (STN2: Skriftlig tentamen, 6,5 hp, U-V) och en individuell ämnesdidaktisk uppgift med seminarium (MRE1: Seminarium med skriftligt underlag, ämnesdidaktik 1 hp, U-G).

För STN2, individuell skriftlig hemtentamen, 6,5 hp gäller följande: Syftet är att synliggöra kunskaper (lärandet) utifrån kursens mål, se nedan, och på så sätt sammanfatta kursens innehåll.

Förväntade studieresultat som examineras:

- beskriva, analysera och kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska och sociala processer.
- kritiskt granska det egna ledarskapet i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling med observation som metod.
- beskriva och kritiskt granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet.
- beskriva och identifiera kommunikationsmönster mellan lärare och elev.

Datum för examination: Inlämning av hemtentamen senast **12/6 2022 kl 23.15 – 23:45** i Lisam, mappen *Inlämningar, Examinationsuppgift*.

STN₂ EXAMINATIONSUPPGIFT

Uppgiften består av två delar. I båda delarna ska du koppla ihop reflektioner med relevant kurslitteratur. Använd teorier, begrepp och modeller från litteraturen som utgångspunkt i din analys och i dina resonemang.

Del 1: Observation och analys av ledarskap

Utgångspunkt för del 1 är två filmer (a) en film av dig själv när du leder undervisning och (b) en film av en annan lärare som leder undervisning.

I båda fallen ska du observera, beskriva och analysera den handledning, kommunikation och det ledarskap som används i undervisningen.

Analysen innebär en *kritisk granskning av lärarens sätt att kommunicera, handleda och leda undervisningen*. Du relaterar analysen till undervisningens didaktiska och sociala processer samt skolans ramfaktorer.

Den andra filmen som du ska använda för examinationsuppgiften hittar du på Lisam under kursdokument i mappen *lärarfilm*.

I din text ska du använda dig av relevant kurslitteratur, inklusive artiklar om ledarskap, och till aktuella styrdokument. Kurslitteraturen ska användas brett och djupt.

Del 2: En reflekterande text om handledning

I den andra delen av examinationsuppgiften ligger fokus på handledning.

Du *reflekterar över förekommande handledningsstrategier* inom ditt eget ämne och i ett av dina ämnesområden samt granskar dessa kritiskt i relation till elevers utveckling och lärande. I din analys ska du göra kopplingar mellan de teorier, begrepp och modeller som finns i kurslitteraturen och erfarenheter från din egen praktik.

Ladda upp examinationen. Använd rikligt med referenser till kurslitteraturen i din text, framför allt till den obligatoriska litteraturen. Använd något av de vedertagna referenssystemen (APA, Harvard, Oxford).

Omfattning för del 1 och 2: Max 3500 ord, exklusive referenslista.

Examinationsuppgiften i dess helhet bedöms enligt en tregradig betygsskala med betyget Underkänd (U), Godkänd (G) eller Väl godkänd (VG). Betyg meddelas efter 15 arbetsdagar från examinationen.

STN₂ FRÅGESTUND

Du ges möjlighet att ställa frågor inför examinationen vid ett digitalt tillfälle, den 2/6 mars kl.10:00 -11:00 via Teams. Frågor som du funderar på läggs i mappen *examinationsfrågor* på samarbetsytan senast den 1/6.

Bedömningsgrunder för skriftlig examination

Kursmål	Godkänd	Väl Godkänd Obs: Givet att nivå G är uppfyllt.	Underkänd
- beskriva, analysera och kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer.	Studenten kan på <i>grundläggande nivå och rimligt tydligt</i> beskriva och analysera lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer. Studenten kan på <i>grundläggande nivå och rimligt tydligt</i> kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska och sociala processer. Beskrivning och analys förankras i delar av kurslitteratur.	Studenten kan <i>självständigt, ingående och nyanserat samt fördjupat</i> beskriva och analysera lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer. Studenten kan <i>självständigt, ingående, nyanserat och fördjupat</i> kritiskt granska lärares ledarskap i relation till undervisningens didaktiska processer. Beskrivning och analys problematiseras med stöd av kurslitteratur.	Att inte uppfylla kriterierna för G innebär att man blir underkänd. Examinationsuppgiften visar att studenten i mycket hög grad har <i>missförstått</i> uppgiften eller <i>inte behandlat delar av kursinnehållet</i> därmed har kraven för betyget G inte uppnåtts vilket leder till omexamination. Examinationstexten visar <i>stora brister och oklarheter i språkbehandlingen</i> i

<p>- kritiskt granska det egna ledarskapet i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling med observation som metod.</p>	<p>Studenten kan på <i>grundläggande nivå och rimligt tydligt</i> sätt kritiskt granska observerat ledarskap i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling.</p>	<p>Studenten kan på en fördjupad nivå, <i>ingående och fördjupat</i> kritiskt granska och problematisera observerat ledarskap i förhållande till skolans ramfaktorer och elevers lärande och kunskapsutveckling.</p>	<p>relation till svenska skrivregler. Olika typer av <i>fusk</i>, ex. <i>plagiat</i> leder också till betyget Underkänt.</p>
<p>- beskriva och kritiskt granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet.</p>	<p>Studenten kan på <i>grundläggande nivå och rimligt tydligt</i> beskriva och kritisk granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet.</p>	<p>Studenten kan <i>självständigt, ingående och nyanserat samt fördjupat</i> dels beskriva och på ett problematiserande sätt kritisk granska strategier för handledning av elevers lärande och kunskapsutveckling inom det egna ämnesområdet.</p>	
<p>- beskriva och identifiera kommunikationsmönster mellan lärare och elev.</p>	<p>Studenten kan på <i>grundläggande nivå och rimligt tydligt sammanhang</i> identifiera och beskriva kommunikationsmönster mellan lärare och elev.</p>	<p>Studenten kan <i>självständigt, ingående och nyanserat samt fördjupat</i> identifiera, beskriva och problematisera kommunikationsmönster mellan lärare och elev.</p>	

Krav på språk och formalia i examinationsuppgiften

Språket följer svenska skrivregler. Referenshantering är korrekt enligt vedertaget referenssystem (APA, Harvard, Oxford). Litteraturlistan är i stort sett utan anmärkning.

De studerande som erhåller betyget Godkänd eller Väl godkänd på hemtentamen har därmed skrivit klart uppgiften. Det är inte möjligt för studerande som fått betyget G att skriva om tentamen för att kunna få VG. Godkänt betyg från det ämnesdidaktiska momentet, MRE1 och examinationen STN1 krävs för att bli godkänd på hela kursen. För att erhålla väl godkänd på kursen krävs också betyget VG på den skriftliga examinationen STN1.

Omexamination

Det ges två tillfällen för omexamination:

- 1) Inlämning senast fredagen den 5/8 kl. 23.59. Lämnas på Lisam
- 2) Inlämning senast fredagen den 7/10 kl. 23.59. Mailas till kursansvarig

Kursutvärdering

Utvärdering av kursen sker efter kursen slut via det elektroniska kursutvärderingssystemet *Evaluate*. Du får ett mail när det är dags att utvärdera kursen. Det är viktigt att du tar ditt ansvar och utvärderar kursen eftersom resultatet behandlas och används också på fakultetsnivå och i allmänna utbildningsutvärderingar. Av den anledningen är det viktigt att svarsfrekvensen är hög.

Policy rörande fusk och plagiat

På senare år har det inom Lärarprogrammets olika delar lagts ökad vikt vid vetenskapligt skrivande. Uppsats- och rapportskrivande återkommer därför som ett centralt moment i många kurser. Tyvärr har det parallellt med denna utveckling också skett en ökning av antalet fall av uppsatsplagiat, både inom universitetet och i skolan, vilket bland annat kan hänföras till tillgängligheten av olika former av hemsidor och färdiga uppsatser på Internet.¹

¹ Se t.ex. DN 2005-06-07, www.dn.se/DNet/road/Classic/article/o/jsp/print.jsp?&a=424862,2005-06-08;

Lärarnas tidning nr. 16 2005.

Den definition av fusk och plagiat som Linköpings universitets disciplinnämnd utgår ifrån finns i Högskoleförordningen (10 kap.1 §):

Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars skall bedömas . . .²

Enligt Hult och Hult är alltså fusk och plagiat en medveten handling, men det finns däremot inga objektiva kriterier för vad som räknas som sådant. Det beror helt enkelt på i vilket sammanhang denna handling företagits, och vilka instruktioner läraren gett.³

När vi på lärarutbildningen ska bedöma vad som är plagiat utgår vi från vad universitetets disciplinnämnd bedömt vara plagiat i några tidigare fall, och det visar sig att detta stämmer väl överens med vad lärare och studenter vid universitetet anser vara plagiat/fusk.⁴ Givet ovanstående definition av fusk och plagiat kan säkert många ”snedsteg” vara gränsfall, men i följande stycke räknar vi upp de handlingar som vi anser bryter mot vetenskaplig kod såväl som universitetets regelverk.

Ett plagiat är något som studenten 1. *inte har skrivit själv*, utan som har tagits från någon annan författare – antingen genom att skriva av eller att kopiera från en källa, t.ex. en bok, artikel eller hemsida – och som 2. *saknar en ordentlig källhänvisning* som visar var det avskrivna/kopierade har sitt ursprung. Det står naturligtvis studenten fritt att referera och citera källor – det ska man göra i en vetenskaplig uppsats – men det måste klart framgå vilka dessa källor är. Studenten måste ge originalkällorna erkännande för den information som de står för. Nu ska detta inte överdrivas genom att ha en not eller parentes efter varje ord eller mening, utan man kan samla ihop flera källhänvisningar i samma not/parentes efter ett kortare avsnitt. Dock ska man alltid ha en källhänvisning med sidor direkt efter ett citat.

² Citerat i Hult, Åsa och Håkan Hult. 2003. *Att fuska och plagiera – ett sätt att leva eller ett sätt att överleva?* CUL-rapporter nr. 6. Linköping: Linköpings universitet, s. 11.

³ Hult och Hult 2003 s. 11.

⁴ Se Hult och Hult 2003 s. 29, 33.

Långa stycken av en *hemtentamen/upsats* utan källhänvisningar leder till misstanke om plagiat, t.ex. att uppsatsen skulle vara tagen från någon databas på Internet. Bland de uppsatser som blivit fällda för plagiat i disciplinnämnden kan man notera att där nästan helt saknas källhänvisningar, och de få som finns är ofta vilseledande, d.v.s. de leder till fel källor. Som verktyg för att komma tillrätta med plagiat använder vi oss i vissa kurser av databasen URKUND, till vilken studenten ska skicka sin examinations- och/eller fördjupningsuppgift.⁵ Denna nättjänst kan dock inte svara på om en text är plagierad eller ej, men visar på delar av texten som bör kontrolleras för att kunna avgöra om det rör sig om plagiat.

Kunskapssyn, lärande och didaktik

Till sist kan det vara på sin plats att koppla frågan om fusk och plagiat till kunskapssyn och lärande. Plagiat är ett uttryck för att studenten fokuserar på att klara kurser och få betyg på ett felaktigt sätt. För den student som i första hand vill *lära sig* blir examinationstillfället ett lärtillfälle.⁶ För alla studenter – och kanske speciellt blivande lärare – bör bildning gå före utbildning, och sett från den synvinkeln är själva *skrivprocessen* något av det mest lärorika man kan ägna sig åt.

Ökningen av uppsatsplagiat i skolan ställer också nya krav på dem som läser på Lärarprogrammet. Mycket talar för att dagens och framtidens lärare behöver vara kompetenta användare av informations och kommunikationsteknik och dessutom goda vetenskapliga skribenter och stilister, bl.a. för att kunna känna igen och stävja olika former av plagiat. Men lärare behöver även omfatta och förmedla en kunskapssyn där skrivande som process och lärtillfälle betonas.

På följande länk kan du läsa mer om plagiat [Plagiering och upphovsrätt - Linköpings universitet \(liu.se\)](#)

⁵ URKUND är en skandinavisk databas och nättjänst för att motverka plagiat som har utvecklats i samarbete med pedagogiska institutionen vid Uppsala universitet. För mer information, se www.orkund.se.

⁶ Hult och Hult 2003 s. 17.

Vad händer vid fusk?

Misstanke om fuskförsök anmäls till universitetets rektor och ärendet behandlas i universitetets disciplinnämnd. Nämnden består av universitetets rektor, en lagfaren ledamot, en lärarrepresentant och två studeranderepresentanter.

En varning eller avstängning från undervisning och examination i upp till sex månader kan bli följden av fuskförsök. Den vanligast utdömda påföljden är två månaders avstängning.

Vid beslut om avstängning meddelas berörda institutioner inom Linköpings universitet och CSN. Avstängning gäller från och med den dag då beslutet tas.

Universitetet ser lika allvarligt på fusk vid laboration, hemtentamen, uppsatsskrivning etcetera, som på fusk vid skriftlig tentamen.

Bilaga 1: Flödesschema

För lokal vid de fysiska träffarna, se TimeEdit.

Datum	Fr kl	Till kl	Lokal Se TimeEdit	Innehåll	Att läsa/göra till angivet datum Kommentar
Vecka 14					
Digital träff i Teams. Du når Teams via ditt kursrum i Lisam					
2022-04-05	8:15	10:00		Kursstart Introduktion till kursen Genomgång av kursuppgifter samt examinationsuppgiften	Läs studiehandledningen
	10:00	12:00		Anja Thorsten föreläser om kommunikation och retorik, Inspelad, finn spå Lisam	Emanuelsson & Sahlström (2008); Gunnarsson (2012); Jensen (2012)
	12:00	13:00		Lunch	
	13:00	13:30		Anja Thorsten svarar på frågor om kommunikation och retorik	Skер i Teams
	13:30	14:00		Arbete med gruppkontrakt	Ej lärarlett, sker i gruppkanalerna på Teams
	14:00	16:00		Marcus Samuelsson föreläser om ledarskap	Colnerud & Samuelsson (2015) Wubbels (2011)
		16:00	16:30		Marcus Samuelsson svarar på frågor om ledarskap
Att genomföra mellan kursträff 1 och 2	<ul style="list-style-type: none"> • Gruppen skapar ett kontrakt för sitt gemensamma arbete, kursuppgift 1 • Du genomför din första individuella uppgift om handledning, kursuppgift 2 • Gruppen planerar undervisning av virtuella elever, kursuppgift 3 • Du färdigställer din individuella ämnesdidaktiska uppgift, kursuppgift 4 				Birnik (2011); Bjørndal (2018); Thorsten, Samuelsson & Samuelsson (2021)

Datum	Fr kl	Till kl	Lokal Se TimeEdit	Innehåll	Att läsa/göra till angivet datum Kommentar
Vecka 17	Fysisk campusträff, för lokal – se TimeEdit				
2022-04-27	10:15	12:00		Camilla Sandström Prytz Föreläsning Handledning	Birnik (2011); Bjørndal (2018);
	12:00	13:15		Lunch	
	13:15	15:00		Föreläsning Observation	Ehn (1981); Granström (2004); Hamre et al. (2013)
	15:15	17:00		Ämnesdidaktiskt seminarium	Ämnesdidaktisk litteratur Se Lisam för sal Se bilaga 3 för ämnesdidaktiker Den ämnesdidaktiska uppgiften finns under kursdokument på Lisam
2022-04-28	8:15	9:00		Gruppmötestid inför simuleringsträning med virtuella elever	Se studiehandledningen (Kursuppgift 3) Se TimeEdit för sal (Grupp 1- 6)
	9:15	12:00		Marcus Samuelsson leder moment med gruppvis undervisning av virtuella elever (Grupp 1, 2, 3) Camilla Sandström Prytz leder ett seminarium om handledning, observation och ledarskap (Grupp 4, 5, 6)	Thorsten, Samuelsson & Samuelsson (2021) Birnik (2011); Bjørndal (2018); Lauvås & Handal (2015)
	12:00	13:15		Lunch	
	13:15	16:00		Marcus Samuelsson leder moment med gruppvis undervisning av virtuella elever (Grupp 4, 5, 6) Camilla Sandström Prytz leder ett seminarium om handledning,	Thorsten, Samuelsson & Samuelsson (2021) Birnik (2011); Bjørndal (2018); Lauvås & Handal (2015)

Datum	Fr kl	Till kl	Lokal Se TimeEdit	Innehåll	Att läsa/göra till angivet datum Kommentar
				observation och ledarskap (Grupp 1, 2, 3)	
Att genomföra mellan kursträff 2 och 3				<ul style="list-style-type: none"> Förbereda tvärgruppsredovisning av kursuppgift 5 Förbereda utkast till seminarium om filmanalys 	Samuelsson (2017)
Vecka 21	Fysisk campusträff, för lokal – se TimeEdit				
2022-05-24	8:15	9:00		Gruppmötestid inför diskussion av Samuelssons bok, kursuppgift 5	Valfri plats
	9.15	12.00		Jonas Nordmark leder tvärgruppsredovisning	Samuelsson (2017)
	12.00	13.00		Lunch	
	13.00	15.00		Jonas Nordmark leder seminarium om filmanalys	
Vecka 22	Digital träff i Teams				
2022-03-22	10:00	11:00		Marcus Samuelsson svarar på frågor inför STN2	
				<ul style="list-style-type: none"> Individuellt arbete med examinationsuppgiften. 	Du fördjupar dig i relevant litteratur.
Vecka 23	Inlämning STN2				
2022-06-12	23:15-23:45			Inlämning avskriftlig examination STN2	Lisam inlämningar
	Betygsregistrering sker 15 arbetsdagar efter examinationen				

Bilaga 2: Litteraturlista

Att leda och handleda didaktiska processer 7,5 hp

Ledarskap

Colnerud, G., & Samuelsson, M. (2015). Dilemma eller evidens? Hur tänker lärarstudenter kring klassrumsledarskap? *Venue*, 4(3), 1-8. Tillgänglig via <https://venue.ep.liu.se/index.php/Venue/article/view/1599>

Samuelsson, M. (2017). *Lärandets ordning och reda: Ledarskap i klassrummet*. Stockholm: Natur & Kultur.

Wubbels, T. (2011). An international perspective on classroom management: what should prospective teachers learn? *Teaching Education*, 22(2), 113–131.

Handledning

Brinik, H. (2011). *Handledande samtal*. Lund: Studentlitteratur.

Lauvås, P., & Handal, G. (2015). *Handledning och praktisk yrkesteori*. Lund: Studentlitteratur.

Thorsten, A., Samuelsson, J., & Samuelsson, M. (2021). Simuleringsträning utvecklar lärarstudenters yrkesspecifika kunskaper. *Högre utbildning*, 11(2), 21-36. Tillgänglig via: <https://hogreutbildning.se/index.php/hu/article/view/2702>

Kommunikation

Gunnarson, H. (2012). *Lärarens retorik: Om tal och samtal i läraryrket*. Stockholm: Liber.

Jensen, M. (2012). *Kommunikation i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur.

Emanuelsson, J., & Sahlström, F. (2008). The Price of Participation: Teacher control versus student participation in classroom interaction. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 52(2), 205-223.

Observation

Bjørndal, C. R. P. (2018). *Det värderande ögat*. Stockholm. Liber.

Ehn, B. (1981). Deltagande observation - metod och livsstil. I: C. Kugelberg (red.), *Om kvalitativa metoder - forskning som skapande arbete*. (Meddelande M81:6). Gävle: Statens Institut för Byggnadsforskning. Tillgänglig via LISAM.

Granström, K. (2004). Om tillförlitlighet i observationer i forskning och psykologisk praktik. *Nordisk Psykologi*, 56, 289-303.

Hamre, B. K., Pianta, R. C., Downer, J. T., DeCoster, J., Mashburn, A. J., Jones, S. M., Brown J. L., Cappella, E., Atkins, M., Rivers, S. E., Brackett, M. A., & Hamagami, A. (2013). Teaching through Interactions: Testing a Developmental Framework of Teacher Effectiveness in over 4,000 Classrooms. *The Elementary School Journal*, 113(4), 461-487.

Allmändidaktik (Att läsa till det ämnesdidaktiska seminariet)

Hansén, S-E., & Forsman, L. (2011/2017). *Allmändidaktik: vetenskap för lärare*. Lund: Studentlitteratur.

Styrdokument

Skolverket. (2019). *Läroplan för grundskolan, samt förskoleklassen och fritidshemmet*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr11-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet>

Skolverket. (2017). *Läroplan, program och ämnen i gymnasieskolan*. Stockholm: Skolverket. <https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan>

Riksdagen. (2010). *Skollag 2010:800*. Stockholm: Riksdagen. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Media

Poddar som på olika sätt knyter an till kursens innehåll.

Anna och Philips lärarpodd

Akademiska kvarten, podd

Pedagogik & Ledarskap, podd

Pedagogiskpsykologi, podd

Skolprat, podd

Bilaga 3: Ämnesdidaktiker

Matematik, Peter Frejd
peter.frejd@liu.se

Matematik, grundläggande färdigheter, Cecilia Sveider
cecilia.sveider@liu.se

Naturvetenskapliga ämnen och teknik, Lars Björklund, Charlotta Nordlöf
lars.bjorklund@liu.se
charlotta.nordlof@liu.se

Svenska, Suzanne Parmenius Sward
suzanne.parmenius-sward@liu.se

Moderna språk och engelska, Thomas Svensk
thomas.svensk@liu.se

Samhällsvetenskapliga ämnen+ek, fi, ps, Agneta Grönlund
agneta.gronlund@liu.se

Slöjd och estetisk verksamhet, huvudansvarig Helen Gustafsson
helen.gustafsson@liu.se

Trä- och metallslöjd, Bo Hinnerson
bo.hinnerson@liu.se

Textilslöjd, Helen Gustafsson
helen.gustafsson@liu.se

Idrott och hälsa, Karin Bertills
karin.bertills@liu.se

Musik och bild, Margaretha Grahn
margaretha.grahn@liu.se

9KP101, 9KP202

Studenter i fristående kurs utan ämnesbehörighet

Tomas Widholm

Tomas.widholm@liu.se

Bilaga 4: Gruppkontrakt

Frågor att diskutera inför arbetet att skriva ett gruppkontrakt

Ett bra sätt att börja arbeta i en grupp är att gruppmedlemmarna gemensamt gör en överenskommelse, ett gruppkontrakt, om hur de ska arbeta tillsammans (Hammar Chiriac & Hempel, 2013). Kontraktet bör innehålla praktiska, konkreta frågor som rör samarbetet, och frågor som rör processen, det vill säga hur deltagarna vill att arbetet ska gå till. Det viktigaste med gruppkontrakt är att man börjar diskutera gruppens förutsättningar och hur gruppens medlemmar vill att det gemensamma arbetet ska genomföras.

Följande frågor kan vara bra utgångspunkter i diskussionen. Under var och en av de tre frågorna finns punkter som kan vara bra att beröra.

1. Vad ska vi göra (mål)?

- Vad varje gruppmedlem ska bidra med – (synliggöra olika förmågor)
- Ansvar för både det individuella och gemensamma arbetet
- Deltagande i olika delar av gruppens arbete

2. Hur ska vi arbeta för att nå dit (struktur på arbetet)?

- Förberedelser
- Arbetsfördelning
- Beslutsfattande – hur tar vi beslut?
- Arbetsroller (samordnare, ledare, sekreterare)
- Frånvaro – hur ska gruppen hantera frånvaro?

3. Hur vill vi att samarbetet ska se ut?

- Gruppklimat – tillåtande – våga uttrycka olikheter, våga säga ifrån eller säga till om man inte förstår

- Hur eventuella konflikter ska hanteras
- Återkoppling till varandra
- Utvärdering för att synliggöra vad gruppen gjort bra och vad som behöver bli bättre

Det gruppen tillsammans kommer överens om ska sedan formuleras till ett skriftligt kontrakt som gruppen är överens om. En kopia av kontraktet **läggs in på Lisam under samarbetsytan** i mappen för kursuppgift 1 **senast den 12/4**.

Hammar Chiriac, E., & Hempel, A. (2013). *Handbok för grupparbete: Att skapa fungerande grupparbeten i undervisning*. Studentlitteratur: Lund.

Bilaga 5: Observationsprotokoll

Observationen riktas mot det läraren gör när den leder undervisningen. Kodning av omfattning utgår från nedanstående gradering.

4	Läraren gör detta i mycket hög grad
3	Läraren gör detta i ganska hög grad
2	Läraren gör detta i ganska låg grad
1	Läraren gör detta i mycket låg grad
0	Det behövs men läraren gör det inte
X	Det behövs inte och läraren gör det därför inte

Genomgångar och uppgifter			
1	Strukturerar lektionen kring ett ämnesinnehåll	<i>Har en tydlig inramning, progression och avslutning</i>	
2	Synliggör kritiska aspekter	<i>Ger begripliga exempel och förklaringar som synliggör särskilt viktiga delar av ämnesinnehållet</i>	
3	Modellerar ämnesinnehållet	<i>Synliggör utmaningar och möjliga strategier (tex hantera en svår uppgift, göra kloka val i arbetsprocessen)</i>	
Uppgiftsfokus			
4	Språkliggör sociala och emotionella utmaningar	<i>Föregår möjliga svårigheter för eleverna och hur de kan hanteras (tex samarbete med andra, att kompromissa)</i>	
5	Upprätthåller fokus och återför elever till innehållet	<i>Hjälper elever att behålla eller återfå fokus på ämnet och uppgiften</i>	
Tänkande och svar			
6	Bjuder in till provtänkande	<i>Skapar ett öppet och tillåtande klimat, ställer öppna frågor, ger uppgifter som väcker tankar och diskussion</i>	
7	Hjälper elever att utveckla tankar	<i>Ställer följdfrågor, stöttar med begrepp</i>	
8	Hanterar och reder ut missuppfattningar	<i>Uppmärksammar elevers svårigheter och ger klagörande exempel</i>	
9	Erbjuder tid att tänka och förstå	<i>Ger rimligt med tid i relation till frågan och uppgiften</i>	
10	Organiserar arbetet så det främjar högt elevdeltagande	<i>Individuellt, par eller gruppdiskussioner, muntligt och skriftligt, analogt eller digitalt</i>	

© Protokoll framtaget i ULF-projektet **Ledarskap för lärande** 2020-2021. Projektet var en samverkan mellan Linköpings universitet, Mjölby kommun, Norrköpings kommun och Söderköpings kommun.

En beskrivning av hur protokollet arbetades fram finns i artikeln <https://venue.ep.liu.se/index.php/Venue/article/view/3930>